АПРЕЛЬ
16
1940 во
№ 52 (1196)
ДОНЫС 10 ур.

СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ
ВЛКСМ
КОМИ ОБКОМ
ДА СЫКТЫВКАРСА
ГОРКОМ

ОБЕСПЕЧИТНЫ ЧЕЛЯДЬЛЫ ГОЖӦМЫН КУЛЬТУРНӦЙ ДА ГАЖА ШОЙЧЧӦМ

Велӧдчан во матысмӧ помлань. Упорнӧй велӧдчӧм бӧрын шуда сӧветскӧй челядь петасны шойччыны гожся каникулъяс вылӧ. Обеспечитны челядьлы культурнӧй да гажа шойчӧм—почетнӧй мог комсомоллӧн, профсоюзъяслӧн, колхозъяслӧн, учительяслӧн, став сӧветскӧй общественностьлӧн.

Тавося гожӧмын миян республикаын наметитӧма котыртны 73 пионерскӧй лагерь, 76 оздоровительнӧй детскӧй площадка, кодъясӧн лоӧ шымыртӧма 7 сюрс гӧгӧр челядьӧс. Таысь кындзи уна челядь шойччасны санаторийясын, курортъясын, ветласны экскурсияясӧ, вӧчасны походъяс.

Лагерь! Мыйта интереснӧй впечатление кольӧ лагернӧй олӧмысь. Походъяс, увлекательнӧй ворсӧмъяс, гажа костёръяс, выль сьыланкывъяс—мыйта увлекательнӧй удж вӧчӧны челядь лагерын!

Но тайӧ лоас сӧмын сэки, кор лагерь уджалӧ бура, кор сійӧс водзвыв бура гӧтӧвитӧма, кор сэні веськӧдлӧны инициативнӧй, челядьлысь досуг котыртны кужысь да способнӧй йӧз. Сідзкӧ лагерьяс, а сідзжӧ и площадкаяс, да мукӧд оздоровительнӧй мероприятиеяс колӧ гӧтӧвитны водзвыв, ӧнісянь.

Но, кӧть и жаль, планъяс составитӧм кындзи челядьлысь гожся шойччӧм котыртӧм кузя нинӧм на абу вӧчӧма. Лагернӧй комиссияяс унджык районас кӧть и котыртӧма нин, но найӧ ассыныс деятельностьнысӧ эз на петкӧдлыны. ВЛКСМ райкомъяс, профсоюзнӧй организацияяс тайӧ кывкутана делӧ кежлӧ лӧсьӧдчӧмын терпитны позьтӧма нюжмасьӧны.

А ӧд ставлы гӧгӧрвоана, мый медым лагерь, площадка уджаліс бура, колӧ сійӧс гӧтӧвитны ӧнісянь, ӧнісянь дасьтыны став коланатор. Колӧ обеспечитны лагерь, площадка средствоясӧн, продуктаӧн, инвентарӧн. Колӧ ӧнісянь бӧрйыны лагерь местаяс, бӧрйыны кадръяс да подготовитны найӧс, мӧвпыштны став мелочьяс йылысь.

Кольӧм во уна лагерьяс нуӧдӧм омӧля гӧтӧвитчӧм вӧсна вӧлі орӧдӧма. Уна лагерын сэтшӧм мелочьяс вӧсна, кыдзи паньяс, посуда, вольпась да мукӧд тор, нарушайтчыліс став лагернӧй олӧм. Татысь тыдалӧ кутшӧм омӧля вӧчӧны сійӧ ёртъяс, кодъяс мӧвпалӧны, мый гожӧмӧдз ылын на да тэрмасьны нинӧм.

Лагернӧй комиссияслӧн, райкомолъяслӧн мог—добитчыны, медым быд профсоюзнӧй организация, быд колхоз ӧні жӧ обсудитіс, мый сійӧ кӧсйӧ вӧчны челядьлысь гожся шойччӧм котыртӧм могысь. Таво намечайтсьӧ котыртны уна межколхознӧй лагерьяс. Колхозъяс ӧнісянь долженӧсь мӧвпыштны лагерьяс средствоӧн, продуктаӧн, инвентарӧн обеспечитӧм йылысь.

Кольӧм во эз омӧля уджав пионерскӧй лагерь Сотчӧмын, кодӧс нуӧдіс потребсоюзса работникъяслӧн профсоюз. Сідзжӧ эз омӧль вӧв и Медсантруд профсоюзӧн нуӧдӧм пионерскӧй лагерь. Тайӧ союзъясса веськӧдлысьяс бура гӧтӧвитісны лагерьяс да тӧждысисны наын удж пуктӧм вӧсна. Оз омӧля гӧтӧвитчыны найӧ и таво. Но мукӧд союзъясса веськӧдлысьяс лыддьӧны челядьлысь гожся шойччӧм котыртӧм второстепеннӧй делӧӧн.

Горпредприятиеясса работникъяслӧн профсоюз комитетса председатель Потапов ёрт рассуждайтӧ, мый лагерь вылӧ сетӧм сьӧм сійӧ сетас мукӧд союзъяслы, а ачыс лагерь котыртны оз кут. Потапов ёрт оз кӧсйы асьсӧ сьӧктӧдны челядь вӧсна тӧждысьӧмӧн.

Профсоюзъяс обязанӧсь котыртны асланыс челядьлы культурнӧй да гажа шойчӧм гожӧмын.

Лагерьясӧн, оздоровительнӧй площадкаясӧн лоӧ шымыртӧма челядьлысь сӧмын ӧти юкӧн. Унджык челядьыс кольӧны карӧ, сиктъясӧ. Карӧ, сиктъясӧ кольысь челядьлысь гожся досуг котыртӧм вӧсна тӧждысьӧм—мог не сӧмын комсомольскӧй организацияслӧн да учительяслӧн, а став сӧветскӧй общественностьлӧн.

Колӧ быд школа бердын котыртны физкультурнӧй площадка, лӧсьӧдны сэтчӧ колана инвентарь. Таын отсӧг вермасны дай долженӧсь сетны профсоюзъяс, колхозъяс, челядьлӧн мам-бать.

А мыйта интереснӧй мероприятие позьӧ нуӧдны челядькӧд гожӧмын. Экскурсияяс, вылазкаяс, туристическӧй походъяс, спортивнӧй ордӥысьӧмъяс, военнӧй играяс. Та могысь колӧ обеспечитны, медым пионерскӧй отрядъяс гожӧмын эз дугдыны уджавны, медым быд отрядын вӧлі вожатӧй, медым вӧлі кодлы котыртны челядьлысь интереснӧй уджъяссӧ. Та вӧсна райкомолъяскӧд тшӧтш долженӧсь тӧждысьны и районояс.

Миян мог—обеспечитны челядьлы гожся кадӧ культурнӧй да гажа шойччӧм. Тайӧ уджӧ колӧ вовлекитны став общественностьӧс. Гожӧм кежлӧ колӧ лӧсьӧдчыны ӧнісянь.

„ТАЙМС" НОРВЕГИЯЫН СОЮЗНИКЪЯСЛЫСЬ ДЕСАНТ ЧЕЧЧӦДӦМ УСЛОВИЕЯС ЙЫЛЫСЬ

ЛОНДОН, 14. (ТАСС). „Таймс" газетлӧн военнӧй обозреватель гижӧ, мый сійӧ, коді терпиттӧг виччысис юӧръяс союзнӧй войска Норвегияын чеччӧдӧм йылысь, тыдалӧ эз учтит тайӧ операцияыслысь став сложностьсӧ. Сопротивление эмлун дырйи десант чеччӧдӧм аснас представляйтӧ сложнӧй операция весиг сійӧ случайын, обороняйтчысьяс кӧ вооружитчӧмаӧсь сӧмын ӧти пулеметъясӧн. Но противниклӧн вын да расположение йылысь абсолютнӧ точнӧй сведениеяс абутӧм дырйи, индӧ обозреватель, десант чеччӧдӧм вӧлі эськӧ опаснӧй играӧн да вермис эськӧ вайӧдны гибельӧ. Определитны места, кӧні эськӧ вӧлі кокньыд чеччӧдны войска, сопротивление паныдавтӧг, позьӧ сӧмын сійӧ случайын, имеитчӧ кӧ полнӧй да медся точнӧй информация. Ӧнія кадӧ Норвегияын существуйтысь положение дырйи получитны точнӧй информация вывті сьӧкыд. Позьӧ уверенностьӧн висьтавны, тӧдчӧдӧ обозреватель, мый Англияса да Францияса военнӧй йӧз сетӧны аслыныс полнӧй отчет, мый кадлӧн фактор имеитӧ успехлы решающӧй тӧдчанлун.

—■—

КӦР СТАДОЯС ГОЖСЯ ПАСТБИЩЕЯС ВЫЛЫН

ОМСК. Остяко-Вогульскӧй национальнӧй округлӧн Саранпаульскӧй сельсоветса совхозъяслысь да колхозъяслысь кӧр стадояс мӧдӧдӧма гожся кочевьеяс вылӧ. 200 медбур пасгухкӧрвидзысь нуӧдісны 29 сюрс кӧр гожся пастбищеяс вылӧ Войвыв Уралса предгорьеясӧ да Коми АССР-са тундраясӧ.

Оленеводческӧй бригадаяскӧд мунісны зоотехникъяс да врачъяс.

ЗАПОЛЯРНӦЙ РУДНИКЪЯС ВЫЛЫН

АРХАНГЕЛЬСК, 14. (ТАСС). Амдермаса Заполярнӧй рудникъясын, кӧні вечнӧй мерзлота условиеясын добывайтчӧ флюорит, заводитчис май водзвывса ордйысьӧм. Горнякъяс кӧсйысисны мӧд кварталын сетны планысь вывті 150 тонна флюорит.

Няндомскӧй кӧрттуй депоын учредитӧма первомайскӧй производственнӧй подаркияслысь книга. Сэні вӧчӧма нин 9 гижӧд.

Молотовскын юнӧй кар строитысьяс праздник кежлӧ сетасны эксплоатацияӧ некымын выль здание.

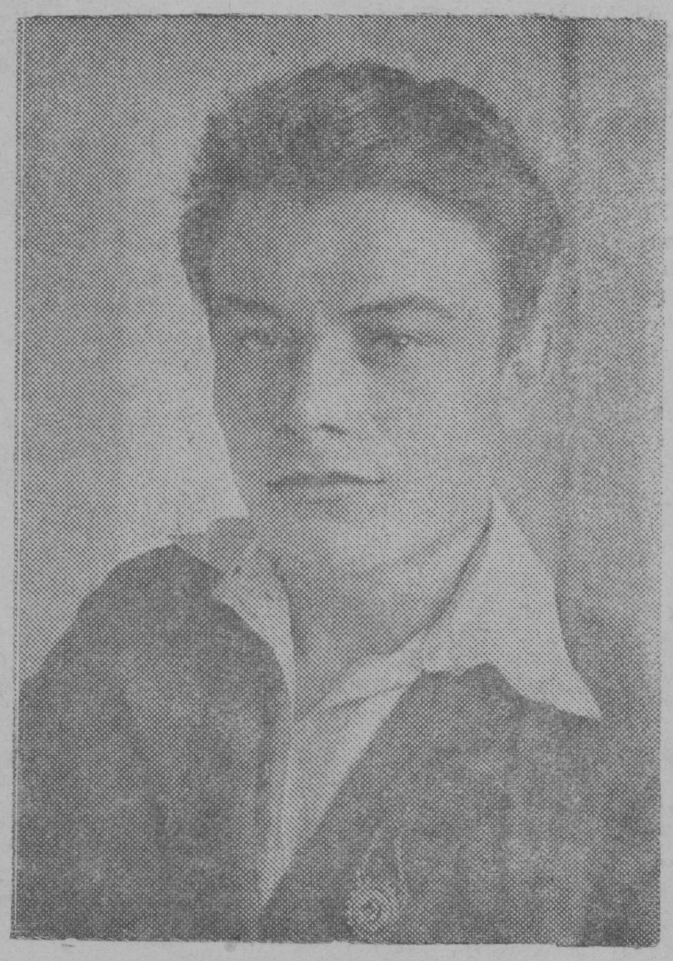

М. К. ШАМАНИН—Нювчим чугуно-литейнӧй заводса литейщик-стахановец, комсомолец. Норма тыртӧ 200 прӧчент вылӧ.
Фото Ермолинлӧн.

ТАСС-лӧн опровержениеяс

Американскӧй „Нью-Йорк таймс" газетлӧн берлинскӧй корреспондент юӧртіс, мый „унджык германскӧй войска, кодъяс оккупируйтісны Нарвик, воисны кӧрттуй кузя Ленинград да Мурманск пыр".

ТАСС-ӧс уполномочитӧма заявитны, мый „Нью-Йорк Таймслӧн" тайӧ юӧртӧмыс дзик оз лӧсяв действительностьлы да являйтчӧ провокационнӧй вымыселӧн.

* * *

Английскӧй газет „Дейли телеграф энд Морнинг пост" да литовскӧй газет Лиетувос айдас" печатайтісны юӧртӧм, мый быттьӧкӧ германскӧй войска вӧлі нуӧдӧма Норвегияӧ Мурманскысь, кӧні найӧ быттьӧкӧ вӧліны таӧдзыс.

ТАСС-ӧс уполномочитӧма заявитны, мый „Дейли телеграф энд Морнинг постлӧн" да „Лиетувос айдаслӧн" тайӧ юӧртӧмъясыс ньӧти оз лӧсявны действительностьлы да являйтчӧны провокационнӧй вымыселӧн.

* * *

Английскӧй агентство Рейтер, „Афтонбладет" газетлӧн каунасскӧй корреспондент юӧртӧм вылӧ ыстысьӧмӧн, паськӧдӧ юӧртӧм, мый Москваын германскӧй посол шыӧдчис Молотов ёрт дінӧ корӧмӧн разрешитны Германиялы используйтны Мурманск да Мурманскӧй кӧрттуй Норвегияӧ германскӧй войска переброситӧм вылӧ и мый Советскӧй правительство отклонитіс тайӧ корӧмсӧ. ТАСС-ӧс уполномочитӧма заявитны, мый Рейтерлӧн тайӧ юӧртӧмыс оз лӧсяв действительностьлы, сы вӧсна, мый Германия эз шыӧдчыв СССР дінӧ татшӧм корӧмнас.

Осоавиахимлысь 14-ӧд лотерея билетъяс реализуйтӧм

Тӧрыт заводитчіс Осоавиахимлысь 14-ӧд лотерея реализуйтӧм. Уджалысь йӧз ыджыд воодушевлениеӧн ньӧбӧны лотерейнӧй билетъяс. Фельдшерско-акушерскӧй школаын лотерейнӧй билетъяс реализуйтӧм заводитчис 7 час асывсянь да часӧн джынйӧнӧн вӧлі реализуйтӧма нин 530 шайт дон. Сыктывкарса связь конторайн 12 час лунӧдз вӧлі реализуйтӧма 1871 шайт дон, босьтісны став уджалысьыс. Сідзжӧ ыджыд кыпыдлунӧн мунӧ лотерейнӧй билетъяс реализуйтӧм мукӧд организацияясын.

ХЛОПИН,
Осоавиахим горсоветса председатель.

—■—

ТРОНГЕЙМ РАЙОНЫН

БЕРЛИН, 14. (ТАСС). Германскӧй информационнӧй бюро передайтӧ, мый Тронгейм районын германскӧй войска мунӧны водзӧ, сопротивление паныдавтӧг. Береговӧй укрепленияясын. оборона кежлӧ лӧсьӧдчӧм помалӧма.

КОЛХОЗЪЯСӦН ДА ЕДИНОЛИЧНӦЙ ОВМӦСЪЯСӦН ГОСУДАРСТВОЛЫ НЯНЬ ДА РИС КУЗЯ ОБЯЗАТЕЛЬНӦЙ ПОСТАВКАЯС ЙЫЛЫСЬ

ССР Союзса Народнӧй Комиссаръяс Сӧветлӧн да ВКП(б) Центральнӧй Комитетлӧн постановление

Зерновӧй культураяслысь общественнӧй кодзяяс водзӧ паськӧдӧмын, урожайность кыпӧдӧмын да став пахотноспособнӧй му тырвыйӧ обработайтӧмын, а сідзжӧ правильнӧй севооборотъяс пыртӧмын колхозъяслысь заинтересованность ёнмӧдӧм могысь,—ССР Союзса Народнӧй Комиссаръяслӧн Сӧвет да ВКП(б) Центральнӧй Комитет п о с т а н о в л я й т ӧ н ы:

1. Отменитны колхозъясӧн государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяс исчисляйтан существуйтысь порядок тайӧ культураяс кӧдза план серти.

2. Установитны, мый, 1940 вося урожайсянь заводитӧмӧн, колхозъяс нянь да рис кузя государственной обязательнӧй поставкаясӧ привлекайтсьӧны пашнялӧн быд гектарысь, кодъясӧс закрепитӧма колхозъяс сайӧ.

Пашня размерӧ, код серти исчисляйтсьӧны государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяс, включайтсьӧны огородъяс, а сідзжӧ выль муяс, кодъяс подлежитӧны освоитӧмӧ государственнӧй план серти (целина гӧрӧм, нюръяс косьтӧм да кустарникъяс корчуйтӧм) освоитан мӧд во вылын. Пашняысь, код серти исчисляйтсьӧны государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяс, исключайтсьӧны площадьяс, кодъяс занятӧсь хлопок, сахарнӧй свекла, шабді, пыш, цикорий, табак, махорка, эфиро-масличнӧй, новолубянӧй да лекарственнӧй культураяс, кольза, сафлора, кариандр, анис, мак, рыжик, аракис, ляллеманция, перилла, каучуконосъяс кӧдза улын да тутовӧй, фруктовӧй, ягоднӧй, винограднӧй насаждениеяс да субтропическӧй культураяс кӧдза улын, кодъясысь продукция сдайтсьӧ государственной ӧні действуйтысь порядокын.

3. Обяжитны союзнӧй да автономнӧй республикаясса Народнӧй Комиссаръяслысь Сӧветъясӧс, краевӧй да областнӧй исполнительнӧй комитетъясӧс, ВКП(б) обкомъясӧс, крайкомъясӧс да союзнӧй республикаясса компартияяслысь ЦК-ясӧс, область, край, республика кузя государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяслысь установитӧм нормаяс серти,—установитны колхозъясӧн государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяслысь порайоннӧй годовӧй нормаяс да, найӧс СССР СНК бердса Экономсоветӧн вынсьӧдӧм бӧрын, йӧзӧдны 1940 вося май 20 лун кежлӧ лунвыв районъяс кузя да 1940 вося июнь 1 лун кежлӧ мукӧд районъяс кузя. Порайоннӧй нормаяс установитігӧн лэдзны отклонение вылӧджык либӧ улӧджык нормаысь, кодӧс установитӧма даннӧй областьлы, крайлы да республикалы, но, сідзикӧн, медым тырвыйӧ вӧлі соблюдитӧма колхозъясӧн государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяслысь дзоньнас областьлы, крайлы да республикалы установитӧм норма.

Государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяслысь СССР СНК бердса Экономсоветӧн колхозъяслы вынсьӧдӧм порайоннӧй годовӧй нормаяс применяйтны районса ӧтитӧг став колхозъяслы.

МТС-ӧн обслуживайттӧм колхозъяслӧн государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставка нормаяс должен лоны 15 прӧчентысь вылӧджык нормаясысь, кодъясӧс установитӧма МТС-ӧн обслуживайтан даннӧй районса колхозъяслы.

Зерновӧй семеноводческӧй колхозъясӧн (райсемхозъясӧн) государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяс вӧчсьӧны культураяс кузя, пропорциональнӧ быд культуралӧн площадьысь, кодӧс установитӧма кӧдза планӧн.

4. Установитны, мый колхозъясын зерновӧй культураяслӧн фактическӧй кӧдзаысь зависиттӧг, колхозъясӧн государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяслӧн размеръяс, кодъясӧс исчислитӧма пашня кузя тайӧ постановлениелӧн мӧд пункт серти,—кольӧны неизменнӧйясӧн.

5. Установитны, мый, 1940 восянь заводитӧмӧн, единоличнӧй овмӧсъяс да некооперированнӧй кустаръяс государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаясӧ привлекайтсьӧны пашнялӧн быд гектарысь, коді находитчӧ тайӧ овмӧсъяс пользованиеын, нормаяс серти пашня гектарысь 0,6 центнерӧн вылӧ унджык нормаясысь, кодъясӧс установитӧма МТС-ӧн обслуживайтан даннӧй районса колхозъяслы.

6. Колхозникъяс, рабочӧйяс, служащӧйяс да кооперированнӧй кустаръяс, кодъяс имеитӧны зерновӧй культураяслысь кӧдзаяс, государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаясӧ привлекайтсьӧны фактическӧй кӧдза площадьысь нормаяс серти, кодъяс действуйтісны 1939 воын даннӧй районса единоличнӧй овмӧсъяслы.

Постановление сизимӧд пунктын устанавливайтсьӧ 1940 во вылӧ государственной зерновӧй культураяс кузя обязательнӧй поставкаяслӧн размеръяс, кодъясӧс исчислитӧма пашня кузя тайӧ постановлениелӧн мӧд пункт серти,—кольӧны неизменнӧйясӧн.

7. Установитны, мый колхозъясын государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяслӧн фактическӧй кӧдзаысь зависиттӧг, колхозъясӧн государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяслӧн размеръяс, кодъясӧс исчислитӧма пашня кузя тайӧ постановлениелӧн мӧд пункт серти,—кольӧны неизменнӧйясӧн.

Государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяслысь СССР СНК бердса Экономсоветӧн колхозъяслы вынсьӧдӧм порайоннӧй годовӧй нормаяс применяйтны районса ӧтитӧг став колхозъяслы.

МТС-ӧн обслуживайттӧм колхозъяслӧн государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставка нормаяс должен лоны 15 прӧчентысь вылӧджык нормаясысь, кодъясӧс установитӧма МТС-ӧн обслуживайтан даннӧй районса колхозъяслы.

Зерновӧй семеноводческӧй колхозъясӧн (райсемхозъясӧн) государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяс вӧчсьӧны культураяс кузя, пропорциональнӧ быд культуралӧн площадьысь, кодӧс установитӧма кӧдза планӧн.

4. Установитны, мый колхозъясын зерновӧй культураяслӧн фактическӧй кӧдзаысь зависиттӧг, колхозъясӧн государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаяслӧн размеръяс, кодъясӧс исчислитӧма пашня кузя тайӧ постановлениелӧн мӧд пункт серти,—кольӧны неизменнӧйясӧн.

5. Установитны, мый, 1940 восянь заводитӧмӧн, единоличнӧй овмӧсъяс да некооперированнӧй кустаръяс государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаясӧ привлекайтсьӧны пашнялӧн быд гектарысь, коді находитчӧ тайӧ овмӧсъяс пользованиеын, нормаяс серти пашня гектарысь 0,6 центнерӧн вылӧ унджык нормаясысь, кодъясӧс установитӧма МТС-ӧн обслуживайтан даннӧй районса колхозъяслы.

6. Колхозникъяс, рабочӧйяс, служащӧйяс да кооперированнӧй кустаръяс, кодъяс имеитӧны зерновӧй культураяслысь кӧдзаяс, государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаясӧ привлекайтсьӧны фактическӧй кӧдза площадьысь нормаяс серти, кодъяс действуйтісны 1939 воын даннӧй районса единоличнӧй овмӧсъяслы.

Постановление сизимӧд пунктын устанавливайтсьӧ 1940 во вылӧ государственной зерновӧй культураяс кузя обязательнӧй поставкаяслӧн размеръяс, кодъясӧс исчислитӧма пашня кузя тайӧ постановлениелӧн мӧд пункт серти,—кольӧны неизменнӧйясӧн.

8. Установитны, мый государственной нянь да рис кузя обязательнӧй поставкаясӧ оз привлекайтсьыны:

а) преклоннӧй арлыд вӧсна нетрудоспособнӧйяслӧн овмӧсъяс (мужчинаяс, кодъяслы тырӧма 60 арӧс да нывбабаяс, кодъяслы тырӧма 55 арӧс), кодъяс оз имеитны семьялысь мукӧд трудоспособнӧй шленъясӧс, кодъяс занятӧсь даннӧй овмӧсын, а сідзжӧ овмӧсъяс престарелӧй мужчинаяслӧн да нывбабаяслӧн, кодъяслӧн пияныс находитчӧны действительнӧй военнӧй служба вылын, а семьяясын колисны гӧтыръяс 7 арӧсӧдз челядькӧд,

б) красноармеецъяслӧн овмӧсъяс, семьяса глава кӧ находитчӧ действительнӧй военнӧй служба вылын, а семьяын коли сылӧн гӧтыр сизим арӧсӧдз челядькӧд,

в) овмӧсъяс войнаса да уджвывса инвалидъяслӧн, кодъясӧс социальнӧй обеспечение либӧ социальнӧй страхование органъясӧн отнеситӧма инвалидностьлӧн I да II группаясӧ.

9. Тайӧ постановлениеӧн государственной нянь да рис сдайтӧм кузя установитӧм обязательствояс выполнитӧм являйтчӧ быд колхозлӧн да единоличнӧй овмӧслӧн первоочереднӧй обязанностьӧн да должен лоны мынтӧма первой обмолотъясысь, обязательствояс намереннӧя олӧмӧ пӧрттӧм кутас карайтчыны законӧн.

10. Властьлӧн местнӧй органъяслы да заготовительнӧй органъяслы безусловнӧ воспрещайтчӧ налагайтны колхозъяс да единоличнӧй овмӧсъяс вылӧ нянь да рис сдайтӧм кузя обязательствояс, кодъяс вевтыртӧны погектарнӧй нормаяс.

Государственной нянь да рис сдайтӧм кузя обязательствояс выполнитӧм бӧрын став лишалан нянь кольӧ колхозъяс, колхозникъяс да единоличникъяс полнӧй распоряжениеын.

ССР Союз Народнӧй Комиссаръяс Сӧветса Председатель
В. МОЛОТОВ.

ВКП(б) Центральнӧй Комитетса Секретарь
И. СТАЛИН.

1940 во, апрель 11 лун.

Мырты ю вӧручастокын пуръялӧны кер (Шошка вӧрпункт). Фото Ермолинлӧн.

ТУВСОВ КӦДЗА ВОДЗВЫЛЫН

КОМСОМОЛЕЦЪЯС ВОДЗМӦСТЧӦМӦН

Кулӧмдін районса „Искра“ колхозын тувсов кӧдза кежлӧ лӧсьӧдчӧм мунӧ оз омӧля. Тайӧ уджын комсомолецъяс сетӧны колхозлы ыджыд практическӧй отсӧг.

Колхозын куим бригада. Тайӧ бригадаясын комсомолецъяс водзмӧстчӧмӧн котыртсис квайт звено. Наын унджыкыс томйӧз. Звенояс энергичнӧя босьтчисны уджӧ. Сідз, план серти колхозлы колӧ вӧлі муяс вылӧ петкӧдны 6, 5 сюрс додь куйӧд. Звенояс тайӧ план тыртісны содтӧдӧн—петкӧдісны 10 сюрс додь. Сідзжӧ чукӧртісны 4,5 тонна пӧим да вайисны видзъяс вылысь став турун.

Звенояс ас костаныс ордйысьӧны тувсов кӧдза кежлӧ бура лӧсьӧдчӧм кузя, ыджыд урожай босьтӧм кузя.

Колхозын инвентарь ремонтируйтӧм помалӧма. Ӧні успешнӧя мунӧ потшмайӧг лӧсьӧдӧм. Тайӧ удж вылын пример петкӧдлӧны комсомолецъяс Пашнин, Пашнина, Шахов ёртъяс.

Комсомолецъяс лэдзӧны стеннӧй газет.

В. ПАШНИН.

ВЕЛӦДЧИ УПРАВЛЯЙТНЫ ТРАКТОРӦН

Шойнаты МТС бердын мунісны трактористъясӧс гӧтӧвитан курсъяс. Велӧдчим ми тайӧ курсъяс вылас 42 морт, ставным томйӧз. Неважӧн миянӧс лэдзалісны. Ме экзаменъяс вылын получиті „отлично“ да „хорошо“ отметкаяс. Лэдзисны коймӧд категорияа трактористӧн. Таво нин кута уджавны тувсов кӧдза дырйи трактористӧн.

М. П. ПИМЕНОВ.

Котыртӧма бригадаяс

Куратовскӧй вӧрпунктса комсомолецъяс (Сыктыв район) организованнӧя лӧсьӧдчӧны сплавнӧй уджъяс кежлӧ. Видзьюсплавнӧй участокын котыртӧма 16 морта комсомольско-молодёжнӧй бригада. Бригадирыс сэні комсомолец Парначев ёрт. Бригадаса комсомолецъяс босьтчисны оборудуйтны краснӧй уголок, коні регыд лоӧ лӧсьӧдӧма радио-приемник. Комсомольско-молодёжнӧй бригадаяс котыртӧма нин и Войщугрӧм, Чульшор, да Бубъю вывса сплавнӧй участокъясын.

Н. СИТКАРЕВ.

Некутшӧм удж абу

Косланса вӧрпромхоз бердын (Удора район) эм Осоавиахим первичнӧй организация, кӧні 20 шлен. Но на пӧвсын значкистъясӧс гӧтӧвитӧм кузя оз мун некутшӧм удж. Со колис нин дзонь во перичнӧй организацияса сӧвет бӧрйӧм сянь, а сійӧ ниӧти значкистӧс эз на вермы гӧтӧвитны, кӧть эськӧ и эм став позянлуныс вӧрпромхозса работникъяс пӧвсын военно-физкультурнӧй удж бура нуӧдӧм вылӧ. Сӧмын тайӧ важнӧй делӧнас оз занимайтчыны ни комсомольскӧй, ни осоавиахимовскӧй организация. Комсомолецъяс обороннӧй удж сувтӧдӧмын оз сетны некутшӧм практическӧй отсӧг. А Осоавиахим Удораса райсӧвет тыдалӧ вунӧдӧма первичнӧй организацияяс йылысь

П. АРТЕМЬЕВ.

РОЧ НАРОДЛӦН ГЕНИАЛЬНӦЙ ПИ

Михаил Васильевич Ломоносовлӧн кулан лунсянь 175 во тыӧм кузя

* * *

М. В. ЛОМОНОСОВ

(Биографическӧй справка)

Михаил Васильевич Ломоносов чужис 1711 воын Холмогоры кар дорса Денисовка сиктын Архангельскӧй губерняын.

Батьыс Ломоносовлӧн вӧлі государственнӧй крестьянинӧн. Сійӧ имеитіс рыболовнӧй судно да оснаститіс сійӧс голландцы моз, кодъяслӧн корабльяс негежӧда волывлісны Архангельскӧ.

Ломоносов быдмис любознательнӧй, упорнӧй да физически вына детинкаӧн.

Холмогоры вӧлі сійӧ кадӧ ыджыд карӧн, коді топыда вӧлі йитчӧма Москваӧд. Холмогорысянь сэтчӧ нуисны чери, кучик, лыысь вӧчӧм торъяс, уна холмогорецъяс ветлісны Москваӧ. Насянь Ломоносов тӧдіс Москва йылысь. Сійӧ решитіс мунны Москваӧ велӧдчыны.

Ломоносовлӧн важъя биографияясын обычнӧ висьтавсьӧ, мый сійӧ батьсыс гусьӧн муніс аслас сиктысь. Тайӧ абу збыль. Ломоносовлӧн бать тӧдіс сылӧн кӧсйӧм йылысь.

1730 вося декабрын чери обозкӧд Ломоносов петіс подӧн Холмогорыысь.

Сійӧ кадӧ Москваын вӧлі кык школа. Ӧтисӧ вӧлі котыртӧма Петр I-ӧн 1701 воын да помещайтчис Сухаревскӧй башняын.

-Мӧд школаыс шусис Славяно - греко - латинскӧй академияӧн. Сійӧс первойсӧ вӧлі котыртӧма, медым сетны образование духовенство челядьлы, но церковникъяс зэв неокотаысь сетісны сэтчӧ пияннысӧ: велӧдісны дас воысь дырджык, а богословие преподавайтсис сӧмын бӧръя нёль вонас.

Тайӧ школаса велӧдчысьяс гежӧда волывлісны богословиеӧдз: ӧтияс, латинскӧй кыв тӧдмалӧмӧн, велӧдчисны водзӧ лекаръясӧ, мукӧдъясӧс босьтлісны служитны учрежденияесӧ. Училище вӧлі Заиконоспасскӧй манастыр бердын да йӧз костын шусис „Спасскӧй школаӧн“, но духовенстволӧн челядь вӧлі сӧмын коймӧд юкӧныс кымын, мукӧдыс вӧліны салдатъяслӧн, мастеровӧйяслӧн да посни служащӧйяслӧн челядь. Оз вӧлі примитны сэтчӧ сӧмын крестьянаӧс.

1731 вося январын Ломоносов воис „Спасскӧй школаясӧ“, да ассьыс крестьянскӧй происхождениесӧ дзебӧмӧн, вермис пырны сэтчӧ. Ломоносов кутіс упорнӧя велӧдчыны: первойя куим класслысь наука сійӧ велӧдіс ӧти воӧн, кӧть велӧдчынысӧ сылӧ ковмис тшыг нисьӧ пӧт кынӧмӧн.

1735 во помын школаса ректор получитіс указ бӧрйыны кызь велӧдчысьӧс, тырмымӧн подготовленнӧйясӧс, медым мӧдӧдны велӧдчыны наукаяс Академияӧ Петербургӧ. Но сюрис сӧмын 12 достойнӧй кандидат. На пӧвсын вӧлі и Ломоносов.

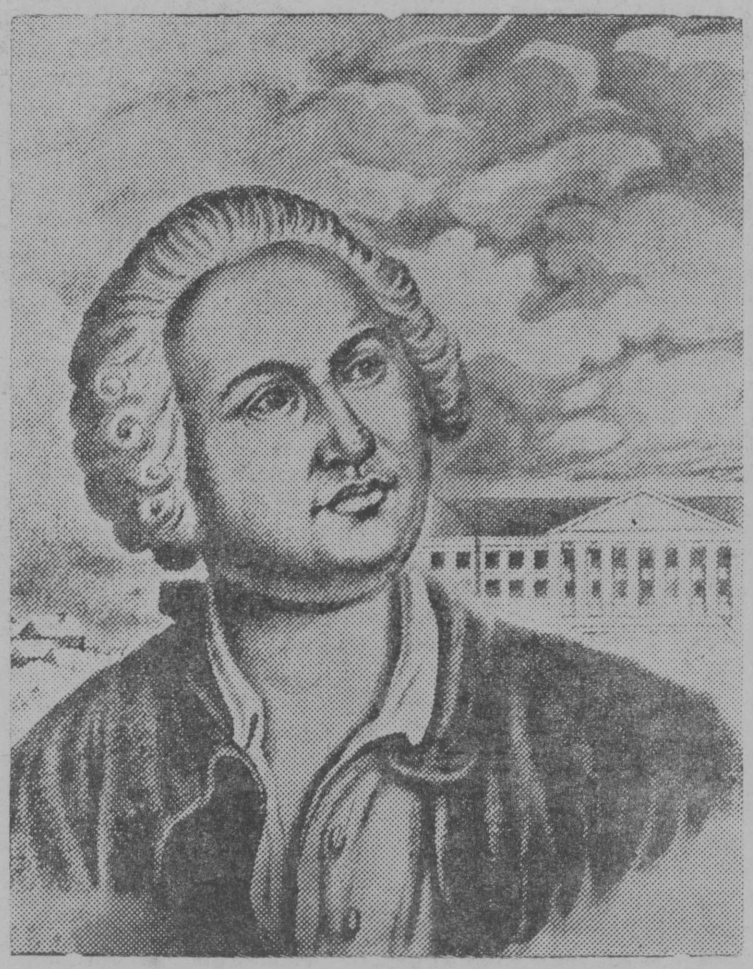

М. В. Ломоносов.

Наукаяс Академия бердын Ломоносов велӧдчис недыр.

Россияын эз вӧвны химикъяс, кодъяс эськӧ тӧдісны металлургия да горнӧй делӧ. Решитісны мӧдӧдны куим студентӧс Германияӧ велӧдны тайӧ наукаясӧ. Ломоносовӧс, кыдзи медся способнӧй студентъясысь отиӧс, вӧлі мӧдӧдӧма заграницаӧ.

Заграницаын Ломоносов оліс пӧшти вит во. Сійӧ кывзіс лекцияяс Магбургын сійӧ кадӧ знаменитӧй философлысь, математиклысь да физиклысь Христианф Вольфлысь. Сэсся сійӧ велӧдіс Фрейбергын металлургия горнӧй советник Генкель ордын. Генкель ордын занятиеяс Ломоносовӧс эз удовлетворяйтны.

1741 воын Ломоносов воис бӧр Петербургӧ. 1742 воын сійӧ назначайтсьӧ наукаяс Академияса адъюнктӧн физика кузя, а куим во мысти получитіс химия кузя кафедра да академиклысь звание. Сійӧ вӧлі медводдза роч мортӧн, коді лоис наукаяс Академияса шленӧн.

Ломоносовлӧн деятельность развивайтчӧ некымын направлениеын. Сійӧ публикуйтӧ ӧти удж бӧрся мӧдӧс, кодъясын высказывайтӧ выль видзӧдласъяс физикаын да химияын. Сійӧ гижӧ одаяс да мукӧд произведениеяс, выль роч литературнӧй кыв лӧсьӧдӧмӧн. Сійӧ жӧ кадӧ Ломоносов нуӧдӧ зэв ыджыд удж тӧдӧмлунъяс паськӧдӧм кузя: сійӧ переведитӧ Вольфлысь „Экспериментальнӧй физика“, составляйтӧ риторика кузя учебник, а неуна серӧнджык—грамматика, коді бӧрас переиздавайтчыліс некымын пӧв. Сійӧ лыддьӧ лекцияяс Академия бердса университетысь студентъяслы да висьталӧ речьяс наукаяс Академияса публичнӧй заседаниеяс вылын, выль научнӧй теорияяс излагайтӧмӧн. Таӧд тшӧтш сійӧ нуӧдӧ напряженнӧй тыш „россиянаысь“ научнӧй кадръяс гӧтӧвитӧм вӧсна.

Ломоносов стремитчис матыстны наука практикаӧд, и сійӧ вайӧдіс сійӧс промышленнӧй предприятиеяс лӧсьӧдӧмӧ. Цветнӧй стеклӧяс получитӧм кузя опытъяс аслас лабораторияын вӧчӧмӧн, сійӧ решитіс лӧсьӧдны стекольнӧй завод.

Ломоносов сідзжӧ лӧсьӧдіс мозаика вӧчӧм да строитіс Петербургын мастерскӧй, кӧні нуӧдіс удж мозаичнӧй картинаяс создайтӧм кузя.

1755 воын Ломоносов план серти создайтсьӧ Московскӧй университет.

1757 воын Ломоносов лоӧ академическӧй канцелярияса сӧветникӧн, заведуйтӧ академия бердса университетӧн да гимназияӧн. Сійӧ требуйтӧ, медым велӧдчыны доступ вӧлі восьса и крестьянскӧй челядьлы, настаивайтӧ велӧдчысьяслысь лыд содтӧм вылын.

Напряженнӧй удж орӧдіс Ломоносовлысь здоровье. Но сы вылӧ видзӧдтӧг, сійӧ гӧтӧвитӧ экспедиция Севернӧй морскӧй туй изучитӧм вылӧ да составляйтӧ сылы подробнӧй инструкция.

Тайӧ вӧлі Ломоносовлӧн медбӧръя делӧӧн: 1765 воын сійӧ куліс.

Ломоносовлӧн современникъяс эз вермыны полнӧя донъявны сылысь деятельностьсӧ. Сылӧн уна научнӧй идеяяс аддзисны признание сӧмын XIX нэмын.

* * *

РОЧ НАУКАЛӦН БОГАТЫРЬ

„Жажда науки была сильнейшей страстью сей души, исполненной страстей. Историк, ритор, механик, химик, минералог, художник и стихотворец. Он все испытал и проник“.

А. С. Пушкин.

Дерзайте ныне ободренны
Раченьем вашим показать,
Что может собственных Платонов
И быстрым разумом Невтонов
Российская земля рождать.

Коли пӧшти кык сӧ во. Ӧні, сӧмын ӧні ми аддзам, кыдз воплотитчисны олӧмын Ломоносовлӧн тайӧ кывъясыс.

Мунам жӧ великӧй, историческӧй туйӧд, Ломоносов туйӧд, да видзӧдлам, мый артмис сылӧн гениальнӧй предсказаниеясысь, сылӧн мечтаниеясысь да дерзкӧй „богохульнӧй идеяясысь“.

* * *

Став олӧм чӧж пыр занимайтіс Ломоносовӧс мӧвпсы йылысь, мый сэтшӧм вещество, кыдзи сійӧс строитӧма, мыйысь состоитӧ. Тайӧ могсӧ решитӧмысь зависитіс физика да химия ставнас. Ломоносов сувтӧ туй вылӧ, кодӧс индӧма нёшта греческӧй философъясӧн, а сы бӧрын философ Лейбницӧн—вещество состоитӧ торъя частичкаясысь. Ӧтияс на пӧвсысь ичӧтджыкӧсь—пӧстӧй атомъяс, мӧдъяс ыджыджыкӧсь—молекулаяс. Но ставныс найӧ абу аддзанаӧсь синмӧн, находитчӧны постояннӧй движение да вращение состояниеын, паныдасьӧны, сы дырйи химическӧй соединениеяс образуйтӧмӧн, асланыс движениеӧн паръяслысь да газъяслысь давление вызывайтӧмӧн... Тайӧ картинаын, кодӧс петкӧдлӧма Ломоносовӧн,—став ӧнія атомистическӧй мировоззрение, кодӧс выразитӧма мӧд кывъясӧн. Великӧй французскӧй химик Лавуазьеӧдз на сійӧ висьталӧ да доказывайтӧ опытъясӧн, мый природаын нинӧм оз вермы вошны. Сійӧн сійӧ лӧсьӧдӧ природалысь величайшӧй закон—вещество да энергия сохранитан закон, кодӧс ёна сёрӧнджык подулаліс Роберт Майер, закон, код вылын строитӧма став ӧнія техника, энергетика да химическӧй промышленность.

Мый вермас лоны пӧстӧйджык шонылысь помкаяс сылӧн объяснениеысь: кымын ӧдйӧджык вещество частичкаясӧн движение, сымын сійӧ шоныдджык. Некутшӧм особеннӧй вещество „теплород“, кодӧ эскылісны сійӧ кадӧ,—абу. Но сӧмын сылӧн трудъяссянь сё во бӧрын „теплоталӧн механическӧй теория“ получитіс тырыйӧ признание да лоис теплотехника-

(Помсӧ видзӧд 4-ӧд листб.).

Но бырны найӧ эз вермыны. Современникъяс кӧ эз гӧгӧрвоны Ломоносовӧс, то вӧлі чужӧны нин выль поколениеяс, быдмисны нин найӧ, кодӧс сійӧ сэтшӧм пӧся велӧдіс да чуксаліс:

О вы, которых ожидает
Отечество от недр своих,
И видеть таковых желает,
Каких зовет от стран чужих,
О ваши дни благословенны.

РОЧ НАУКАЛӧН БОГАТЫРЬ

(ПОМ)

лӧн, паровӧй котёлъяс уджлӧн подулӧн.

Химия, Ломоносов кывъяс серти, сійӧ „наука вежсьӧмъяслӧн, кодъяс мунӧны составнӧй телӧын". Сійӧ вежсьӧмъясыс зависитӧны условиеясысь, а сідзкӧ, физика законъясысь. А сідзкӧ, химия дзик абу искусство, кыдз мӧвпавлісны сійӧ кадӧ ученӧй химикъяс, кодъяс занимайтчылісны выль соединениеяс да выль медицинскӧй средствояс изготовляйтӧмӧн. „Истинӧй химик пыр должен лоны философӧн". Абу химиялӧн искусство, а эм „физическӧй химия,—висьтавлӧ сійӧ,—и сылӧн высшӧй выражение „математическӧй химия", коді быдтор точнӧя взвешивайтӧ, измеряйтӧ да определяйтӧ числоӧн".

Ломоносов строитӧ мирын первӧй научнӧй химическӧй лаборатория Аптекарскӧй ді вылын, кӧні нуӧдӧ точнӧй учет „мералысь, веслысь да веществояс пропорциялысь".

1752—53 воясын сійӧ лыддьӧ „физическӧй химиялысь" мирын первой курс. „Паськыда простирайтӧ ассьыс кияссӧ химия человеческӧй делӧясӧ,"— висьталӧ сійӧ, да веськӧдӧ ассьыс мысльсӧ страналӧн практическӧй нуждаяслы служение вылӧ; сійӧ получайтӧ бур оптическӧй стеклӧлысь выль состав, гӧтӧвитӧ мозаикалы цветнӧй смальта, строитӧ специальнӧй мозаичнӧй фабрика, изучайтӧ уралса минералъяслысь состав, занимайтчӧ фарфор проблемаӧн. Ӧтлӧтш углубляйтчӧны сылӧн теоретическӧй выводъяс да закладывайтчӧны подувъяс физическӧй химия, молекулярнӧй физика теориялӧн, газъяс кинетическӧй теориялӧн, атомъяс строение теориялӧн...

Ассьыс теоретическӧй идеяяс Ломоносов пыртӧ и природнӧй телӧяс да полезнӧй ископаемӧйяс изучайтӧмӧ. Сійӧ абу сӧгласен сыкӧд, мый из—вежсьытӧм, постояннӧй, самобытнӧй тор, мый из оз имеит „олӧмлысь да смертьлысь" ассьыс история. Сійӧ чуксалӧ отсӧг вылӧ „математикасянь, химиясянь да вообще физикасянь сӧвет", изучайтӧ минералъяслысь состав, тӧдмалӧ земнӧй кораын, глубинаясын, кодъяс насыщенӧсь сералӧн раскаленнӧй паръясӧн, поверхность вылын— ловъя растениеясын да налӧн колясъясын найӧ артмӧмлысь история.

Из ловзьӧ выль идеяяс светын—сійӧ абу нин важ скучнӧй описательнӧй минералогия, а выль наука геохимия—„мулӧн химия", наука, коді дзордзаліс сӧмын XX-ӧд нэмын. Ломоносов рисуйтӧ му слӧйяслысь грандиознӧй история, раскрывайтӧ руднӧй жилаясын металлъяс чужӧм, дзик правильнӧя разрешайтӧ рудаяс корсьӧмлысь проблемаяс. Сійӧ первой миянлы гораа висьталӧ растениеясысь да животнӧй организмъясысь изшомлӧн, нефтьлӧн, янтарьлӧн лоӧм йылысь.

Ломоносовлы геология—му история йылысь зэв паськыд наука, геология—металлургиялӧн, техникалӧн мам; сійӧ нуӧ ас вылас климатлысь да недраяслӧн огненнӧй вынъяслысь чертаяс, сійӧ орӧдны позьтӧма йитчӧма метеорологиякӧд да географиякӧд. И севернӧй сияниелӧн бияс, и тувсов грозаяс море вылын—ставыс сійӧс кыскис тайӧ чудеснӧй вынъяссӧ тӧдмалан туй вылӧ. Сійӧ ӧттшӧтш Франклинкӧд разгадывайтӧ валысь электрическӧй природасӧ да, великӧй севернӧй сияние случай дырйи природалӧн величие йылысь размышляйтӧмӧн, сущностьын воӧ светлӧн электромагнитнӧй теорияӧ, коді официальнӧ чужис сё во мысти сы бӧрын.

Ломоносовӧс кыскӧ безбрежнӧй Севернӧй океан, сійӧс кыскӧ асыввылӧ, код йылысь сылы висьтавлісны сосед-поморъяс, кодъяс ветлывлісны Новӧй Земляӧ, сійӧ эскӧ Восточнӧй Индияӧ войвыв туйӧ. Но этша эскыны, колӧ докажитны. Сійӧ воясӧн возитчӧ книгаяслӧн фолиантъяс да картаяслӧн атласъяс вылын да заводитӧ дзирдалана труд „кыдз Сибирскӧй океанӧд Восточнӧй Индияӧ позяна туй индӧд". Сійӧ индіс медся войвыв туйяс полярнӧй экспедицияяслы, кодъяс пыр мунісь „Садко" 1935 воын да неважӧн „Седов". Сійӧ пӧся ратуйтіс войвыв туй вӧсна. Сійӧ панйис реальнӧй позянлунъяс столетиеӧн джынйӧн вылӧ, и сӧмын Советскӧй йӧзлӧн героизмлы, упорстволы да техника успехъяслы удайтчис пӧртны Войвыв морскӧй туй действуйтысь воднӧй магистральӧ. Ломоносов изобретайтіс плаваниелы медся разнообразнӧй приборъяс, сетіс полярнӧй йияслы дзирдалана описаниеяс, кодъясӧс подтвердитӧма сӧмын 130 во бӧрын Фритиоф Нансенлӧн „Фрам" вылын историческӧй плаваниеын.

Шыбытӧма чепъяс, кодъяс сідзи сьӧктӧдлісны асланым рӧдинаса великӧй гражданин Ломоносовӧс. Призовитӧма олӧмӧ наукаӧс да техникаӧс, кодъясӧ сійӧ сідзи эскис, паськыда развивайтчӧ просвещение, быдмӧны собственнӧй „Ньютонъяс да Платонъяс", кодъяс овладейтӧны природа тайнаясӧн, воисны олӧмлӧн великӧй мыслительяс да творецъяс, кодъяс провозгласитісны смелӧй научнӧй истинаяс, кыдзи лозунг, кыдзи государственнӧй призыв.

Ломоносов висьтавліс, мый сылӧн намерениеясыс бырасны сыкӧд тшӧтш.

Эз, найӧ эз бырны, найӧ сетісны великӧй жатва!

АКАД. А. Е. ФЕРСМАН.

Германскӧй армия верховнӧй командованиелӧн сводка

БЕРЛИН, 14. (ТАСС). Германскӧй армия верховнӧй командованиеӧн йӧзӧдӧм сводкаын висьтавсьӧ:

„Германскӧй эсминецъяс, кодъяс охрана улын муніс Нарвикӧ десантъяс чеччӧдӧм, бӧръя лунъясӧ, германскӧй подводнӧй лодкаяс да самолётъяс отсӧгӧн, венісны английскӧй военно-морскӧй вынъяслысь неӧтчыдъя попыткаяс пырны Норвегияӧ. Апрель 13 лунӧ бӧрын неприятель бара заводитліс чорыд атака. Бойын участвуйтіс неприятельскӧй эскадра, кӧні вӧліны кык линкор, авианосецъяс, крейсеръяс да уна эсминец. Сы вылӧ видзӧдтӧг, мый противниклӧн вынысь вӧлі ёна ыджыдджык, миян эсминецъяс примитісны бой. Тайӧ бойяс дырйиыс ӧзйис да пуксис мель вылӧ английскӧй эсминец „Коссак". Эсминец „Эскимо" да мукӧдъяс получитісны гырысь повреждениеяс да, буракӧ, пӧгибнитісны. Неприятельлысь общӧй вошӧмъяссӧ, а сідзжӧ ассьыным вошӧмъяс эз на удайтчы тӧдмавны. Германскӧй тяжелӧй военнӧй корабльяс партруливуйтісны норвежскӧй побережьеын некымын лун чӧж норвежскӧй портъясӧ германскӧй войска чеччӧдігӧн. Апрель 9 лунӧ налы удайтчис венны атака английскӧй тяжелӧй военнӧй корабльяслысь да сэки английскӧй линейнӧй крейсер „Риноун" вӧлі повредитӧма. Миян тяжелӧй военнӧй корабльяс эз получитны некутшӧм повреждение. Тронгеймын, Бергенын, Ставангереын да Кристиансандын луныс коли спокойнӧя. Немецъяс тані водзӧ паськӧдісны да укрепляйтісны ассьыныс оборонительнӧй сооружениеяс. Осло районын германскӧй войска водзӧ двигайтчӧны войвылӧ, асыввылӧ да рытыввылӧ. Мукӧд пунктъяс пиын немецъяс босьтісны Сарпсборг да Аским. Хейдстадтменын сдайтісны оружие норвежскӧй армияса 100 офицер да 1.500 салдат. Датскӧй побережьеса важнейшӧй пунктъясын установиталӧма тяжелӧй батареяяс. Шотландскӧй діясысь войвылынджык германскӧй подводнӧй лодка торпедируйтіс „Глазгоу" типа неприятельскӧй крейсер. Скагеррак проливын быӧдӧма куим неприятельскӧй подводнӧй лодка. Английскӧй авиация апрель 13 лунӧ вӧчліс налет Нарвик, Ставандер да Берген вылӧ, код дырйи вӧлі бомбардируйтӧма Берген. Военнӧй тӧдчанлуна объектъяс эз пострадайтны бомбардировкаысь. Германскӧй воздушнӧй соединениеяс уна пунктъясын атакуйтісны английскӧй военно-морскӧй вынъяс. Кык неприятельскӧй подводнӧй лодка, кыдз нин вӧлі юӧртӧма, вӧлі быӧдӧма инмӧм бомбаясӧн.

Рытыввыв фронт вылын Мозель да Пфальцскӧй вӧркостын—ӧткымынлаын оживленнӧй деятельность артиллериялӧн да ударнӧй отрядъяслӧн. Кык германскӧй ударнӧй отряд углубитчис Мерциг рытывлун вывлань неприятельскӧй позицияяс территория вылӧ. Немецъяс быӧдісны сторожевӧй постъяс, жугӧдісны 4 убежище да босьтісны пленнӧйясӧс. Саарлаутерн рытыв лунвылын французскӧй территория вылын германскӧй ударнӧй отряд вӧчис неприятельлы тӧдчана вошӧмъяс, пленнӧйясӧс босьтӧмӧн. Цвейбрюкен лунвылын неприятельлы гырысь вошӧмъясӧн вӧлі венӧма неприятельскӧй передовӧй постлысь вылазка, кодӧс вӧлі поддержитӧма артилериялӧн. Верхней Рейн вылын Истейн районын германскӧй разведывательнӧй отряд вуджис Рейн да пырӧдчис неприятельскӧй постъяс расположение лиия сайӧ, Рейн вывса діяс пытшкысь ӧти вылӧ".

НОРВЕГИЯЫН ВОЕННӦЙ ДЕЙСТВИЕЯС ЙЫЛЫСЬ АНГЛИЙСКӦЙ ЮӦРТӦМЪЯС

ЛОНДОН, 14. (ТАСС). Рейтер агентство передайтӧ юӧртӧм Стокгольмсянь аслас корреспондентлысь Норвегияын военнӧй действиеяс йылысь. Кыдзи гижӧ корреспондент, чорыд сражение мунӧ Норвегиялӧн асыв-лунвыв берегъяс дінын. Тӧрыт Швебергын, Халденсянь 20 километр асыв-войвылын, неылын шведскӧй границасянь чеччисны германскӧй войскалӧн выль частьяс. Чорыд бойяс мунӧны уличъяс вылын, Сарпсборг кар войвыв юкӧнын. Халден, кодӧс займитӧма германскӧй войскаӧн, да Швеция костын сообщение дугӧдӧма. Пос, коді йитӧ Фредрикстагӧс Халденкӧд, взорвитӧма норвежецъясӧн.

НОРВЕГИЯЫН ГЕРМАНСКӦЙ ВОЙСКАЛӦН ОПЕРАЦИЯЯС

НЬЮ-ЙОРК, 14. (ТАСС.) Юнайтед прес юӧртӧм серти, Стокгольмын норвежскӧй миссияса представитель заявитіс ,мый немецкӧй войска, кодъяс мӧдӧдчисны Тронгеймсянь лунвывлань, займитісны Соерн да кутӧны асланыс контроль улын туйяс, кодъяс нуӧны Тронгейм-фьордӧ.

ГЕРМАНСКӦЙ СУДНОЯС БОСЬТӦМ

ЛОНДОН, 14. (ТАСС). Рейтер агентство юӧртӧ, мый Англияса войвыв портъясӧ вайӧдӧма куим германскӧй тральщикӧс. Найӧс вӧлі босьтӧма Норвегия побережье дінын.

ИСЛАНДИЯСА ПРАВИТЕЛЬСТВОЛӦН РЕШЕНИЕ

БЕРЛИН, 14. (ТАСС). Германскӧй информационнӧй бюро передайтӧ, мый Данияын исландскӧй посланник аслас правительство поручение сёрти передайтіс корольлы (Дания-са король ӧттшӧтш являйтчӧ Исландияса корольӧн) да Данияса иностраннӧй делӧяс кузя министерствоолы исландскӧй альтинглысь (парламент) решение. Тӧдвылӧ босьтӧмӧн, висьтавсьӧ сійӧ решениеын, мый ӧнія положение оз лэдз Исландияса корольлы осуществляйтны конституцияӧн сылы сетӧм власть, исландскӧй альтинг заявляйтӧ, мый сійӧ водзӧ указаниеяс вотӧдз поручайтӧ Исландияса правительствоолы осуществляйтны сійӧ властьсӧ. Сы вӧсна, висьтавсьӧ, водзӧ, мый ӧнія обстановкаын Дания оз вермы осуществляйтны Исландиялысь ортсыса сношениеяс, мый предусмотритӧма Исландия уния йылысь договорлӧн сизимӧд параграфӧн, решитіс босьтны ас вылас внешнеполитическӧй делӧяс нуӧдӧм. Король да Данияса иностраннӧй делӧяс кузя министр ӧтветитісны исландскӧй посланниклы, мый найӧ видлалӧны Исландиялысь решение кыдз естественнӧй мероприятие, кодӧс нуӧдӧм колӧ создайтчӧм обтсановкаын.

ГЕРМАНСКӦЙ АВИАЦИЯЛӦН ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

БЕРЛИН, 14. (ТАСС). Информационнӧй бюро передайтӧ, мый Войвыв море весьтті полётъяс дырйи германскӧй бомбардировщикъяс вӧйтісны кык английскӧй подводнӧй лодка. Воздушнӧй бой дырйи, коді вӧлі апрель 12 лунӧ Норвегия берегъяс дінын, кӧні англичана вошtісны 10 бомбардировщик, германскӧй авиация вошtіс 5 самолёт.

НОРВЕЖСКӦЙ ВОЕННӦЙ СУДНОЯС ИНТЕРНИРУЙТӦМ

БЕРЛИН, 14. (ТАСС). Кыдз юӧртӧ германскӧй информационнӧй бюро, Германияса военно-морскӧй флотӧн интернируйтӧма норвежскӧй военнӧй суднояс, кодъяс воисны Норвегиялӧн германскӧй войскаӧн займитӧм портъясӧ. Тайӧ судноясlысь . командаяс вежӧма немецъясӧн.

Норвежскӧй да датскӧй зарнилӧн судьба

ЛОНДОН, 14. (ТАСС). Лондонскӧй финансовӧй кругъясын утверждайтӧны, мый датскӧй да норвежскӧй зарни запаслӧн тӧдчымӧн юкӧн вӧлі нӧшта некымын вежон сайын на мӧдӧдӧма заграницаӧ. Сылӧн ыджыд юкӧн вӧлі секретнӧй порядокӧн вуджӧдӧма Лондонӧ да хранитчӧ английскӧй банкса подвалъясын.

Отв. редактор
И. Г. УЛЬЯНОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната № 17, редакция газеты «Коми комсомолец». Телефон: 1—01.

Уполн. Главлита № 1030. Типография Наркоминдела Коми АССР.